

М.З.ЗГУРОВСЬКИЙ – ЧЛЕН РОСІЙСЬКОЇ АН

Ректора НТУУ «КПІ» академіка НАН України М.З.Згуровського обрано іноземним членом Російської АН (РАН). Про це було оголошено 29 травня на загальних зборах РАН (за підсумками таємного голосування).

Серед нових іноземних членів РАН – экс-канцлер ФРН Герхард Шредер (глава Комітету акціонерів компанії з будівництва газопроводу «Північний потік»); почесний професор Стенфордського університету США Дональд Кнут (член Асоціації обчислювальної техніки США); Ральф Цицерон – професор Відділення наук про Землю уні-

верситету Каліфорнії (президент Національної АН США) та ін.

Коментуючи обрання М.З.Згуровського до найвищої наукової спільноти РФ, російські колеги зазначили, що ректор НТУУ «КПІ» – найбільшого технічного вищого навчального закладу Європи – відомий у світі як учений у сфері системного аналізу та його застосування до вирішення проблем геоінформатики й математичної геофізики. Він постійно розвиває й зміцнює творчі зв'язки НАН України з РАН РФ, зазначено в інформації для ЗМІ.

Інф. «КПІ»

Аерокосмічні спостереження в інтересах сталого розвитку

Конференція «Аерокосмічні спостереження в інтересах сталого розвитку та безпеки» відбулася в НТУУ «КПІ» з 3 по 5 червня 2008 р. Її організували й провели Національне космічне агентство України (НКАУ), Національна академія наук України (НАНУ), Інститут космічних досліджень НАНУ-НКАУ (ІКД), НТУУ «КПІ», Українська академія аграрних наук (УААН). У роботі конференції взяли участь понад 150 провідних вітчизняних учених, представники міжнародних організацій, наукових центрів і міністерств України, зарубіжні партнери з Росії, Білорусі, Казахстану, США, Ізраїлю, Франції, Німеччини, Італії та Польщі.

Зібрання привітали генеральний директор НКАУ Ю.С.Алексєєв, директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України академік НАН України Я.С.Яцків, проректор з наукової роботи НТУУ «КПІ» член-кореспондент НАН України М.Ю.Ільченко та ін.

У ході роботи конференції було обговорено стан та перспективи використання аерокосмічної інформації для вирішення актуальних проблем природокористування, стійкого розвитку та безпеки в рамках участі України в міжнародних програмах дослідження

Землі з космосу GEOSS, GMES, INSPIRE і створення українського сегмента GEOSS (системи GEO-UA).

Тематика доповідей та виступів стосувалася проблем супутникового моніторингу в задачах раціонального природокористування та сталого розвитку; космічного спостереження й оцінки ризиків стихійних лих і наслідків природних і техногенних катастроф; технологій, систем, засобів та приладів дистанційного зондування Землі; інформаційних технологій в дослідженнях Землі з космосу; геоінформаційних систем та інфраструктури просторових даних. Зокрема, ректор НТУУ «КПІ» академік НАН України М.З. Згуровський виступив з доповіддю «Глобальне моделювання сталого розвитку в контексті світових загроз і нових можливостей».

Також було розглянуто актуальні питання використання аерокосмічних даних при розв'язанні задач оцінки ризиків пожеж, лісових й степових пожеж, забруднення води, ґрунтів і атмосфери, раціонального використання водних ресурсів, розвитку методів прогнозування погоди, дослідження та збереження біорізноманіття, дослідження морів і океанів, вивчення змін клімату та інші.

Інф. «КПІ»

Візит міністра торгівлі США

Карлос Гутьєррес – міністр торгівлі США, який традиційно представляє в уряді інтереси бізнесу, 5 червня відвідав НТУУ «КПІ». Пана міністра та осіб, що його супроводжували, зустрічали ректор університету М.З.Згуровський, проректор з міжнародних зв'язків С.І.Сидоренко, проректор з наукової роботи М.Ю.Ільченко, голова Наглядової ради наукового парку «Київська політехніка» О.О.Зінченко, керівники наукового парку й технопарку «Київська політехніка» та ін.

Гості ознайомилися з історією та сьогоденням НТУУ «КПІ», побували біля пам'ятника та меморіальної дошки колишньому студенту КПІ, відомому авіаконструктору І.І.Сікорському, дізналися про його перші розробки, виконані в альма-матер, потім відвіда-

ли Інститут підприємництва Cisco, розташований у 6-му корпусі університету. Там їх зустріли та ознайомили із завданнями Інституту та планами на майбутнє. Нед Кебот – менеджер з розвитку бізнесу, Валерій Фішук – заступник директора підприємства компанії в Україні, Олександра Сизова – регіональний менеджер та Микола Гавришук – директор Інституту. Йшлося про відкриття глобальних ринків для американських компаній, де вони можуть вільно конкурувати, запроваджувати інновації і таким чином будувати потужнішу глобальну економіку.

Під час зустрічі було зауважено, що міністр регулярно здійснює закордонні поїздки, зустрічається з урядами і бізнесовими колами інших країн, обговорює шляхи активізації торгівлі та просуває американський експорт. Його візит в НТУУ «КПІ» й Інститут Cisco послужить поштовпу діалогу між бізнесом, урядом та освітою, сприятиме новим діловим контактам.

Інф. «КПІ»

Візит профспілкового лідера

Генеральний секретар Пан'європейської структури Інтернаціоналу освіти Мартін Ремер та особи, що його супроводжували, 29 травня відвідали НТУУ «КПІ». Мета візиту представника міжнародної профспілкової організації – ознайомлення з системою роботи профспілки освітньої та наукової сфери в Україні, зокрема у ВНЗ. Разом із гостем до Київської політехніки завітали Г.Ф.Труханов – заступник голови ЦК профспілки працівників освіти і науки України, О.М.Яцунь – голова Київської ради профспілки працівників освіти і науки та ін. Від

реалізації Болонських домовленостей. Обмін думками щодо Болонських ініціатив та їх впровадження в умовах кожної конкретної країни був живим і продуктивним, обидві сторони отримали цікаву та корисну інформацію.

Гості відвідали Державний політехнічний музей, Центр культури і мистецтв, науково-технічну бібліотеку. На прощання вони високо оцінили здобутки НТУУ «КПІ» у сфері підготовки фахівців та побажали українським колегам подальших успіхів.

Інф. «КПІ»

КПІ та ЄС: перспективи співпраці

4 червня КПІ відвідала делегація експертів Європейського Союзу. Мета її перебування в Україні – підготовка пропозицій стосовно можливого виконання проекту Європейського співтовариства за участю України на тему «Підтримка досліджень та інновацій в Україні». Цей проект планується до виконання з 2009 року. Координаційні заходи щодо підготовки даного проекту в Україні взяло на себе Державне агентство з інвестицій та інновацій, представники якого також були на зустрічі з делегацією Європейського співтовариства. Серед учасників проекту від України може бути науковий парк «Київська політехніка».

зацікавили іноземних колег, оскільки вирішення цих завдань має бути змістом майбутнього проекту. Зокрема йдеться про можливість створення малих впроваджувальних фірм, які б отримали необхідну централізовану підтримку. Паралельно мова йде і про базову освіту у сфері інноваційного менеджменту на рівні європейських стандартів.

Інф. «КПІ»

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 **Заради сталого розвитку та безпеки**

Міжнародні зустрічі

2 **Конференція в ММІ**

День журналіста в Солом'янській РДА

Результати другої весняної атестації

3 **Українсько-японський центр: рік другий**

4 **«День КПІ» Свято краси До Дня захисту дітей**

Відеоанонс

Прогресивна техніка та технологія-2008

Учасників конференції вітає М.І.Бобир

З 20 по 24 травня 2008 року в ММІ пройшла IX Міжнародна науково-практична конференція "Прогресивна техніка та технологія - 2008", присвячена 110-річчю НТУУ "КПІ" та 110-річчю ММІ. У конференції взяли участь науковці та представники промисловості з України, Польщі, Сербії, Болгарії, Німеччини, Росії, Білорусі та Ірану, зокрема, три академіки НАН України, вісімдесят докторів наук та дев'яносто п'ять кандидатів наук.

Відкрили конференцію проректор НТУУ "КПІ" д.т.н., проф., член-кор. НАН України М.Ю.Ільченко та директор ММІ д.т.н., проф. М.І.Бобир.

На пленарному засіданні конференції аналіз сучасного стану та перспектив розвитку машинобу-

дування в Україні та світі у своїх доповідях зробили провідні фахівці машинобудівної галузі України - директор Інституту надтвердих матеріалів ім. В.М.Бакуля НАН України д.т.н., проф., академік НАН України М.В.Новиков, представник Мінпромполітики України д.т.н., проф. О.В.Ноговіцин, директор Інституту авіаційних технологій Мінпромполітики Ук-

раїни д.т.н., проф. Г.О.Кривов та д.т.н., проф. НТУУ "КПІ" Ю.М.Кузнецов.

У чотирьох секціях конференції було заслухано та обговорено 139 доповідей з питань сучасних проблем деформованого твердого тіла, процесів та обладнання обробки матеріалів тиском, теплоенергетики та гідроаеромеханіки, а також прогресивної техніки і технології машинобудування.

Більшість доповідей продемонструвала високий рівень сучасних наукових досліджень та наукоємних розробок. Відбулися плідні обговорення наукових проблем, зав'язалися нові контакти між українськими та закордонними фахівцями.

Инф. «КП»

Конференція музейників

23-24 травня 2008 р. на базі відділу ДПМ "Музей історії КПІ" було організовано й проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію "Проблеми і перспективи розвитку музеїв ВНЗ України: науково-методичний аспект. До 110-річчя НТУУ "КПІ" та 45-річчя Музею історії КПІ". У роботі конференції взяли участь музейники з Києва, Львова, Харкова, Івано-Франківська, Краматорська, Рівного, Переяслава-Хмельницького, а також Архангельська (Російська Федерація). На конференції були й представники ряду ВНЗ, де музеїв ще нема, які із задоволенням вивчали досвід роботи авторитетних музейників.

На конференції було заслухано і обговорено доповіді, присвячені різним напрямкам роботи в навчальних та наукових музеях ВНЗ України. Цікавими та змістовними були виступи Н.В.Писаревської про досвід створення нового відділу ДПМ при НТУУ "КПІ", Л.Г.Самойленко стосовно науково-

дослідної роботи одного із музеїв КНУ ім. Тараса Шевченка, Т.П.Слісєвої з приводу розвитку музейного комплексу Харківської національної академії миського господарства та багато інших. Жваву дискусію викликало питання щодо створення Асоціації співробітників музеїв ВНЗ України.

Як відомо, особливу групу серед відомчих музеїв МОН України складають навчальні та наукові музеї ВНЗ, що за цілою низкою ознак насправді є науково-дослідними, навчально-методичними та культурно-просвітницькими підрозділами інститутів й університетів. Вони також виконують функції дослідження та документування історії освіти і науки та є державними зберігачами пам'яток природи, техніки, матеріальної і духовної культури України.

Учасники конференції переконані: музеї ВНЗ не можуть повноцінно функціонувати, ґрунтуючись лише на засадах ентузіазму конкретної людини. Особливо в наукових співробітників викликав подив Наказ № 640 МОН України, за яким музеї ВНЗ були перетворені на громадські установи. Існування на громадських засадах музейних установ призвело до їх організаційно-структурної кризи, і в майбутньому, якщо не відбудеться позитивні зміни, може призвести до їх повного занепаду. Відсутність чіткого правового статусу, а відтак відповідного кадрового та фінансового забезпечення гальмують розвиток музейної роботи.

Під час обговорення цих та інших документів музейники запропонували закріпити за музеями ВНЗ статус науково-дослідних установ.

Високе призначення будь-якого вітчизняного музею - зберегти й примножити духовну спадщину. Тож не будемо байдужими і надамо посильну допомогу нашим музеям!

С.М.Ховрич, зав. відділу "Музей історії КПІ", к.і.н., доц.

День журналіста в Солом'янській РДА

Уже традиційними стали зустрічі голови Солом'янської РДА І.П.Сидорова з працівниками ЗМІ напередодні їх професійного свята - Дня журналіста. 4 червня в актовій залі райдержадміністрації зібралися представники міських друкованих та інтернет-видань, радіо- та телеканалів. Серед інших було запрошено і співробітників редакції газети «Київський політехнік». І.П.Сидоров щиро привітав представників «четвертої влади», подякував за увагу до потреб району й міста, правдивість у висвітленні подій та високу професійну майстерність.

Потім було вручено нагороди й відзнаки Солом'янської РДА кращим журналістам, редакторам - тим, хто сприяє покращенню життя киян, фіксує події сьогодення та робить їх надбанням історії. Дуже приємно, що поряд з іменитими журналістами нагороди отримали початківці - школярі, організатори шкільних прес-центрів. Саме завдяки підтримці та піклуванню вони мають змогу згодом вирости в журналістську еліту України.

Инф. «КП»

У період з березня по червень відповідно до угоди про співпрацю між Інститутом електрозварювання імені Є.О.Патона НАН України та зварювального факультету НТУУ "КПІ" для студентів 5-го курсу ЗФ (гр. ЗА-80, ЗА-81, ЗА-82, ЗМ-12М) співробітники ІЕЗ раз на тиждень проводили заняття з дисципліни "Перспективи технології та обладнання для зварювання". Кожне заняття складалося з лекції (2 академічні години) і демонстраційного заняття (1 академічна година) та проходило в Інституті електрозварювання.

Теми лекцій охоплювали всі перспективні технології електрозварювання: зварювання і різання під водою (д.т.н. С.Ю.Максимов), зварювання біологічних тканин (к.т.н. А.Г.Дубко), лазерну техніку та технологію (к.т.н. В.Д.Шелягін), зварювальні плазмові технології

НА ЗАНЯТТЯ - В ІНСТИТУТ НАН УКРАЇНИ

присвячене зварювальному виробництву та ринку зварювальної техніки в сучасній економіці, провели зав. відділом к.т.н. В.М.Бернадський і к.е.н. О.К.Маковецька.

Перебуваючи в Інституті електрозварювання, слухаючи лекції провідних фахівців у різноманітних галузях зварювання, студенти мали можливість отримати поглиблені та найсучасніші знання за своїм фахом, ознайомитися з сучасною технікою і технологією, новітніми науковими розробками. Безумовно, така форма навчання сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців-зварювальників.

Инф. «КП»
Фото О.Смагіна

І.В.Кривцов

та устаткування (чл.-кор. НАН України, д.т.н. І.В.Кривцов), зварювання пластмас (д.т.н. М.П.Нестеренко), зварювання тертям (к.т.н. І.В.Зячор), електронно-променевого зварювання (д.т.н. В.М.Нестеренков), електрошлакового зварювання (к.т.н. І.І.Личко), контроль якості зварних з'єднань (к.т.н. Ю.К.Бондаренко). Останнє заняття,

Виступає С.О.Воронов

Після тривалих травневих свят відбулася друга атестація поточного навчального семестру, яка тривала з 12 по 17 травня 2008 р.

Загальна кількість студентів, які брали участь в атестації, становила 19507 осіб. З них атестовано з усіх дисциплін по другій атестації 9916 (50,8 %) студентів і 6953 (35,6 %) студенти атестовані з усіх дисциплін по обох атестаціях.

Кількість студентів, неатестованих з трьох і більше дисциплін по другій весняній атестації, порівняно з минулим роком (2749 студентів) зменшилася і становить 2481 студент.

Варто відзначити, що з кожним роком стає дедалі менше студентів, неатестованих з трьох і більше дисциплін за результатами обох атестацій (2005/2006 н.р. - 1087 студентів, 2006/2007 н.р. - 625 студентів і 2007/2008 н.р. - 495 студентів).

Зменшилась також кількість студентів, які неатестовані з усіх дисциплін по обох атестаціях, з 11 студентів у 2006/2007 н.р. до 6 студентів у 2007/2008 н.р., що свідчить про підвищення відповідальності студентів за свою роботу під час семестру.

Сподіваємось, що така позитивна тенденція залишиться і надалі, а всім студентам зичимо успішної сесії та приємного літнього відпочинку.

Инф. департаменту навчально-виховної роботи

РЕЗУЛЬТАТИ ДРУГОЇ ВЕСНЯНОЇ АТЕСТАЦІЇ 2007/2008 н.р.

Факультет/інститут	Частка студентів, атестованих з усіх дисциплін				Частка студентів, не атестованих з усіх дисциплін				Частка студентів, не атестованих з трьох і більше дисциплін				Частка студентів, атестованих з усіх дисциплін по обох атестаціях				Частка студентів, не атестованих з усіх дисциплін по обох атестаціях				Частка студентів, не атестованих з трьох і більше дисциплін										
	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	разом	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	разом	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	разом	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	разом	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	разом						
ФАКС	17,3	64,2	60,8	51,5	48,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	33,8	8,0	4,2	11,8	14,3	13,7	43,1	42,0	29,0	31,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,4	2,9	1,4	4,1	4,4	
ВГП	74,4	74,7	59,7	58,6	66,8	0,0	0,0	0,4	0,5	0,2	4,9	6,5	8,8	10,0	7,6	59,2	64,5	44,2	47,7	53,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	0,9	0,7
ІЕЕ	44,0	51,7	47,8	73,5	53,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,1	11,6	14,1	2,2	10,7	30,3	35,8	31,4	61,0	39,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,7	1,3	0,8	0,4	1,8	
ЗФ	42,5	42,3	35,0	0,0	39,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	26,4	15,4	26,0	0,0	22,6	27,6	21,2	19,5	0,0	44,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13,8	2,9	4,9	0,0	6,7	
ФЕЛ	42,8	42,7	54,9	54,8	49,1	0,3	0,0	0,3	0,0	0,2	23,5	16,4	11,0	9,6	14,9	31,5	29,4	42,4	32,2	34,1	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	8,7	3,4	3,2	0,9	4,0	
ЮФ	27,9	46,5	49,0	69,7	48,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,6	8,8	15,7	3,9	14,0	18,4	23,3	32,7	50,3	31,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,5	0,0	0,0	0,0	1,8	
ФЮТ	35,4	30,8	27,8	35,8	32,6	0,3	0,3	0,0	0,3	0,2	26,6	25,8	21,3	14,7	21,9	21,1	11,1	14,9	16,8	16,1	0,3	0,3	0,0	0,0	0,1	3,4	1,5	1,5	1,0	1,9	
ФММ	62,7	73,4	80,1	76,8	73,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,1	8,7	5,3	3,1	6,0	5,8	44,6	59,2	72,2	53,2	57,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6	2,8	0,9	0,0	1,6	
ФП	81,8	77,7	92,7	70,3	80,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	6,3	0,0	0,0	2,3	67,7	71,4	68,8	56,0	66,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
ПБФ	48,8	54,9	53,3	55,5	53,1	0,8	0,0	0,0	0,0	0,2	14,7	10,3	11,7	8,4	11,3	36,4	37,2	40,8	40,1	38,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3	3,2	0,4	1,3	2,4	
ФЛМ	43,8	43,7	34,7	62,4	46,3	0,6	0,0	0,0	0,0	0,2	16,0	15,2	19,4	3,5	13,5	17,8	13,9	26,6	41,8	24,4	0,6	0,0	0,0	0,0	0,2	1,8	0,7	0,0	0,0	0,7	
ММІ	46,8	40,8	52,6	73,4	53,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,7	12,1	8,4	1,9	9,7	23,7	22,8	27,6	50,5	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	1,5	0,0	0,0	1,8	
РТФ	41,2	44,3	47,9	54,5	48,9	0,6	0,0	0,0	0,0	0,2	17,0	7,4	11,7	3,8	10,1	29,7	25,5	30,1	37,2	30,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,7	3,1	0,0	1,7	
ФС	33,9	62,2	66,4	45,5	50,8	0,0	0,0	0,0	0,9	0,2	8,5	4,9	6,5	13,6	8,6	14,4	36,6	35,5	27,3	27,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	0,9	3,6	1,4	
ФЛ	81,1	70,4	72,0	60,0	71,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,8	3,5	0,8	10,4	5,4	71,2	47,0	61,6	44,8	56,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	1,7	0,8	3,2	1,8	
ФМФ	34,4	56,3	54,3	61,2	51,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,2	4,7	14,9	9,0	11,8	25,6	43,8	42,6	61,2	43,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1	1,6	1,1	0,0	1,4	
ФП	34,5	39,5	40,2	48,7	40,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,2	7,4	9,2	5,1	7,0	16,8	11,1	28,7	17,9	18,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0	1,3	1,1	
ІХФ	37,8	47,9	38,9	50,5	43,6	0,9	0,0	0,0	0,5	0,3	20,9	16,1	10,6	11,9	14,9	28,0	39,3	30,5	43,3	35,1	0,4	0,0	0,0	0,0	0,1	10,2	4,3	0,9	1,9	4,4	
ХТФ	34,0	34,0	52,4	46,0	42,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	33,3	19,8	4,3	9,1	15,6	19,1	25,5	26,2	33,5	26,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,3	2,5	0,5	1,1	4,9	
ТЕФ	35,5	43,0	48,5	60,1	46,3	0,6	0,3	0,4	0,0	0,3	25,5	17,9	21,0	9,0	18,6	20,6	30,1	38,6	48,5	33,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,3	4,6	2,6	3,4	5,9	
ІТС	47,5	42,9	24,7	48,9	41,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,8	3,9	5,9	8,0	9,1	40,6	31,2	20,0	42,0	33,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	1,2	0,0	1,1	
ФЕА	37,4	39,9	35,5	31,6	36,2	0,0	0,4	0,8	0,0	0,3	17,4	16,9	19,9	19,7	18,5	19,1	23,8	21,9	21,9	21,9	0,0	0,4	0,0	0,0	0,1	3,8	4,4	3,6	2,2	3,6	
ВІП	40,7	58,3	62,2	88,7	62,8	1,2	0,7	0,2	0,0	0,5	16,9	8,9	4,6	0,7	7,1	27,6	41,5	49,0	66,1	46,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,9	1,6	1,7	0,3	2,0	
ФБТ	56,2	28,1	54,8	64,3	51,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,4	17,2	1,6	4,3	10,0</																

УКРАЇНСЬКО-ЯПОНСЬКИЙ ЦЕНТР: РІК ДРУГИЙ

Спільний проєкт

Українсько-японський центр відзначає вже другу річницю свого існування. За календарним віком цей підрозділ ще зовсім юний (та й палац для нього у стадії будівництва), але за справами, які тут започатковано та втілено, центр має вагомий здобуток нині й гарні перспективи на майбутнє.

Початок. Два роки тому, 22 травня 2006 року, започатковано проєкт "Українсько-японський центр" (відповідно до Угоди між урядом України та урядом Японії про технічне співробітництво та грантову допомогу від 10.06.2004 р., м. Токіо; Угоди між Міністерством економіки України і Міні-

стерством закордонних справ Японії від 15.07.2005 р., а також Протоколу про технічне співробітництво між Японським агентством міжнародного співробітництва (JICA) та НТУУ "КПІ").

Втілення. За період реалізації проєкту в НТУУ "КПІ" вдосконалено структуру Українсько-японського центру НТУУ "КПІ" як структурного підрозділу університету, відповідального за співпрацю з японською стороною в рамках проєкту.

Основними сферами діяльності проєкту є: проведення курсів японської мови під керівництвом експерта JICA пані Норіко Моріто. Викладачі: Тен Сеничі, Егава Хіроюкі, Годай Хірокі,

Такеучі Такаакі, С. Тамкова, Т.Гринь, О.Покровська. Загальна кількість слухачів курсів – 194 особи. Кількість осіб, що взяли участь у лінгвістичних заходах за рік – 7196;

– проведення курсу з вивчення японського мистецтва ікебани. Викладачі: О.М.Капранова, Т.В.Надберезна. Загальна кількість слухачів курсів – 49 осіб;

– курс вивчення гри Го (японські шахи). Викладач Ю.Плющ. Загальна кількість слухачів курсів – 27 осіб;

– викладання японської каліграфії. Під керівництвом Б.Пархоменко студенти взяли участь у міжнародному конкурсі й отримали вищі нагороди. Загальна кількість слухачів курсів – 58 осіб;

– проведення курсу чайної церемонії. Викладач О.Б.Сільницька. Загальна кількість слухачів курсів – 13 осіб;

– робота бібліотеки японської літератури (відеотеки, аудіотеки). Загальна кількість відвідувачів – 8012 осіб (кількість читачів за абонементами – 240);

– організація бізнес-семінів;

– проведення семінарів з проблем енергозбереження спільно з ІЕЕ НТУУ "КПІ";

– проведення семінарів з проблем співпраці трикутника наука – влада – промисловість (спільно з НДЧ);

– проведення виставок у сфері освіти, науки, культури (культурні заходи центру відвідали 789 осіб).

Програма розвитку бізнесу Українсько-японського центру

Одним з напрямів діяльності проєкту Українсько-японського центру є програма розвитку бізнесу, спрямована на розвиток людських ресурсів заради стимулювання зростання економіки, зовнішньої торгівлі та залучення інвестицій. Вона містить такі напрями: бізнес-курси, діяльність у сфері залучення інвестицій, співпра-

– "Японський стиль рішення бізнес-проблем: шлях TQM – техніки та інструменти";

– "Система стратегічного менеджменту: корпоративна політика і система збалансованих показників";

– "Стратегічне управління персоналом та розвиток трудових ресурсів".

З українськими слухачами ділилися своїм досвідом, знаннями та поглядами експерти Японського агентства міжнародного співробітництва JICA пан Масахіко Тамаї та доктор Сінтіро Кавагучі. Вони розкривали таємниці стратегічного управління підприємством, прийому формування корпоративної політики, яка сприяє ефективному розвитку бізнесу. Також було організовано й проведено семінар і круглий стіл з питань співробітництва наукової спільноти, промислового сектору та урядових структур, де виступили професор Кондо (Державний університет м. Йокогама) і професор Кавабата (Токійський університет агрономії і технологій).

Велику зацікавленість викликав і семінар "Залучення японських інвестицій – успішний досвід Польщі". Він став першим офіційним заходом напрямом "Торгівля та інвестиції" і розпочав співпрацю у сфері торгівлі та бізнесу в Україні. В семінарі взяли участь понад 40 представників урядових та промислових кіл, зацікавлених питанням залучення японських інвестицій.

Організаторами заходу стали UAJC, Японська організація зовнішньої торгівлі (JETRO) Варшава та "InvestUkraine" за підтримки Посольства Японії в Україні. Для проведення цього семінару було запрошено лектора пана Ацую Маєда, директора JETRO.

Таким чином, відзначаючи свою другу річницю, Українсько-японський центр розробляє нові програми та прагне шляхом поширення в Україні японського досвіду зробити свій внесок у розвиток вітчизняної економіки.

Під час бізнес-семінару

ця в галузі енергозбереження, сприяння співпраці академічних, урядових та бізнес-кіл.

Протягом останнього року співробітниками та волонтерами Українсько-японського центру організовано та проведено ряд бізнес-курсів, тренінгів та семінарів, присвячених особливостям японського менеджменту. Серед них – відкриті семінари для співробітників та студентів НТУУ "КПІ":

– "Японський стиль рішення бізнес-проблем: 5S та KAIZEN";

– "Управління персоналом та розвиток трудових ресурсів на прикладі японських малих та середніх підприємств";

– "Підґрунтя та особливості японського менеджменту: погляд очевидця", а також бізнес-курси:

Підґрунтя та особливості японського менеджменту: погляд очевидця

10 квітня 2008 року в рамках проєкту міжнародного співробітництва "Українсько-японський центр" відбувся відкритий семінар "Підґрунтя та особливості японського менеджменту: погляд очевидця", який провела Н.В.Язвинська – к.е.н., доц. кафедри промислового маркетингу ФММ.

Учасниками семінару були 2-й секретар Посольства Японії в Україні пан Мінаміно Дайсуке, директор проєкту "Українсько-японський центр" пані Тамое Тамія, директор Українсько-японського центру НТУУ "КПІ" проф. Б.А.Циганок, представники державних організацій, викладачі та студенти НТУУ "КПІ".

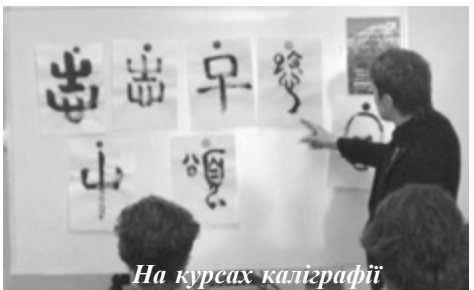
Зі слів доповідача, Японія займає 7-е місце у світі за рівнем людського розвитку, 2-е місце за номінальним ВВП на душу населення, 2-е – за кількістю комп'ютерів на душу населення та Інтернет-користувачів. Основним сектором японської економіки є послуги. Велика увага та підтримка приділяється розвитку фундаментальних та прикладних досліджень. Японія – "країна малих підприємств", де нараховується 5,7 млн малих підприємств та підприємств, що забезпечує зайнятість 88% населення (1-е місце у світі за часткою зайнятості).

Цікаво було дізнатися про модель корпоративного управління Японії порівнянню з США. Японія – країна колективного капіталізму, тобто працівники сприймають себе як одне ціле з компанією, на яку вони працюють. "Наша компанія" або "Моє підприємство" – так вони називають своє місце роботи, і для кожного працівника головним стимулом є збереження цієї роботи. Рада директорів представлена на 99% з топ-менеджерів, які отримують \$300-600 тис. на рік. Рада директорів американської компанії зазвичай не пов'язана з топ-менеджментом, а представлена приватними особами, головною метою яких є отримання дивідендів (акціонерний капіталізм). Американські топ-менеджери, які працюють на власників, отримують \$2-2,5 млн.

Практика японського менеджменту була представлена на прикладі компанії "Mitsumi Industry Co. Ltd.", що займається виробництвом деталей для аерокосмічної та енергоатомної промисловості, залізничного транспорту, точної електроніки. Річний обсяг складає близько \$7 млн, і це при тому, що на підприємстві працює 51 робітник.

Що цікавого та корисного з японського досвіду є актуальним для України? Це ряд ідей, рішень та технологій від найзагальніших питань до тонкощів менеджменту. Так, важливо втілити в життя ідею передачі досвіду новим поколінням (щоб кваліфіковані працівники перед виходом на пенсію навчали молоді кадри, наприклад, тонкощам праці з обладнанням, та розкривали секрети успішної роботи). Важливо запровадити заощадливе користування ресурсами, технології утилізації відходів, системи енергозбереження, системи забезпечення безпеки та запобігання нещасним випадкам. Корисним є використання на українських підприємствах досвіду та технологій управління якістю від загальних ідей зменшення браку і особистого контролю якості до впровадження чіткого процесу управління якістю та ін.

Марина Державська, член НТСА

На курсах каліграфії

Змагаються гравці з Го

Чайна церемонія

Україна в полі інвестиційних інтересів Японії

На початку лютого в Українсько-японському центрі приймали делегацію «Jetro-Warsaw» на чолі з Ацую Маєда (Atsuo Maeda) – директором Варшавського офісу Японської зовнішньоторговельної організації (Japan External Trade Organization). Ця організація має на меті просування торгівлі та інвестицій із Японії і приїжджала в Україну, щоб поділитися успішним досвідом роботи в Польщі.

Японські інвестиції в Східній Європі носять циклічний характер. Максимум капіталовкладень за період 2005 – 2007 рр. припадає на 2-й кв. 2005 р. (3 млн дол.), інвестиції наприкінці 2005 – початку 2006 мали від'ємне сальдо та знову поновилися. Загальна кількість японських підприємств у Європі зростає (від 16 в 1994 році до 206 в 2006 р.), причому на Центральної і Східної Європи припадає 21% із 979 японських підприємств, що ведуть зовнішньоекономічну діяльність (2006 р.). Так, весівитньо відомі корпорації мають в Європі та Росії свої автовиробництва, наприклад, Toyota (6 заводів), Honda (2), Suzuki (1), Nissan (3), Mitsubishi (1). За відомими автовиробниками на європейський ринок потрапляють менші японські фірми, які займаються виробництвом чи обслуговуванням великих виробництв. Аналогічних стратегій дотримувалися і виробники телевізорів, наприклад, японські (Sharp, Sony, Panasonic, Toshiba, Sanyo, Pioneer, JVC), корейські (LG, Samsung), тайванські (BenQ) та ін.

Стимулами для іноземних інвесторів є не тільки збутові можливості, а й зниження податків та отримання субсидій, в адмініструванні – ставка на подальше вдосконалення прозорості ринку та правил ведення бізнесу.

Традиційні питання інвестора. Для японських інвесторів, як і для будь-яких інших, найголовнішими моментами, що визначають розвиток взаємин у сфері бізнесу, є, насамперед, вимоги до адміністрування, технічні стандарти, захист інтелектуальних прав та наявність інфраструктури. Інвестори хочуть бачити сталі адміністративні процедури та гнучкий підхід до кожного інвестора, прозорі й зрозумілі правила ведення бізнесу та прискорене вдосконалення глобальної логістики.

Коли приходить японський інвестор, найперше, що його цікавить, кому належить земля? Японські інвестори не працюють з посередниками, лише з органами місцевого самоврядування. На другому місці питання, як знизити ціну? Потім – в якому стані дороги, енергозабезпечення? Яка відстань до найбільш розвинених автомагістралей та залізничних станцій? Наскільки легкий доступ до клієнтів? Аспекти екологічності: вода, газ, електрика, каналізація, стан очисних споруд? Соціальні аспекти потенційних працівників? Лише позитивні відповіді на всі ці питання, точніше накопичення позитивної інформації про можливий об'єкт інвестування, стає приводом для дискусії про можливість такого вкладення коштів. Довготривалий процес підготовки в японському стилі управління проєктами ("Nemawashi") поєднується із швидкою реалізацією виваженого рішення.

Перспективи японських інвестицій в Україні. На даний момент японські інвестори розглядають можливість організації в Україні виробництва кон-

диціонерів (очікують значний попит влітку в Україні та розраховують на доступ до європейців через чорноморські порти), збирання вантажівок та виробництво запчастин до них (пов'язується із розвитком інфраструктури логістики в ході підготовки до проведення Євро-2012) та бізнес у сфері програмного забезпечення (наявність висококваліфікованого молодого покоління на базі університетів).

Позитивні інтереси до України зі сторони японських колег викликані кількома причинами. По-перше, вступ України до ВТО надає набагато ширші можливості для інвестування. По-друге, стратегічне географічне положення України (між Західною Європою і Росією, де Японія має свої бізнес-інтереси) дозволяє бути їй транзитною державою, використовуючи свої чорноморські порти та транспортні магістралі. Тобто, Одеса може стати новим Роттердамом. По-третє, очікуване подальше вдосконалення української інфраструктури приваблює не тільки торгові компанії, а й самих товаровиробників. Ще один аргумент – збільшення сумарних витрат на ве-

Засідання координаційної ради

дення бізнесу в Єврозоні, в тому числі й за рахунок постійного зростання заробітних плат. Тому Україна має певний потенціал, та то що стати плацдармом для японських інвестицій.

Підсумки семінару. Українсько-японський семінар з обміну досвідом мав на меті показати українським колегам, що хочуть бачити японські інвестори з боку прийнятною інвестиції сторони, як вони ведуть бізнес у Центральної і Східній Європі, як вони приймають рішення про інвестування, чому їх цікавить Україна і що вони можуть нам запропонувати. Попри обмеженість тематики семінару «Японські інвестиції: успішний досвід Польщі», зала Українсько-японського центру була заповнена вчент. Переважну частину аудиторії склали державні службовці вищих органів влади України та місцевого самоврядування, представники посольства Японії, кількох інвестиційних компаній, преса. Така цільова аудиторія – зацікавлені в японських інвестиціях та відповідальні за створення належного інвестиційного клімату в Україні. Сподіваємось, українська сторона наблизилась на крок до розуміння потенційних партнерів із Країни Вранішнього Сонця.

Н.В.Сорока, асистент кафедри міжнародної економіки ФММ

Вплив електрогенеруючих систем на здоров'я людей

У квітні 2008 р. в рамках проєкту "Українсько-японський центр" відбувся дводенний науково-методичний міжнародний семінар "Вплив електрогенеруючих систем на здоров'я людини та навколишнє середовище". Серед його організаторів – ІЕЕ (директор проф. А.В.Праховник).

Ишлося про методику оцінки впливу електрогенеруючих систем на живу природу. Методика була розроблена науковими установами ЄС та США і розповсюджена для застосування в країнах ЄС, а за допомогою Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) поширена до

інших регіонів світу. Доповідачем на семінарі був пан Йошіко Мацукі – провідний дослідник Інституту політичних наук (Японія). Він нині працює в Посольстві Японії в Україні над проєктом допомоги людям, які постраждали від Чорнобильської аварії. Пан Й.Мацукі представив основні положення цієї методики, спираючись на досвід, який він отримав під час роботи над науковими проєктами в МАГАТЕ у Відні в 1994-2000 рр.

За матеріалами ІЕЕ

«День КПІ»

Впевнена, що останні дні цієї календарної весни запам'ятаються КПІшникам надовго. В рамках святкування 110-річчя рідного вузу було організовано кількадеденну програму заходів «День КПІ», що тривала з 28 по 30 травня 2008 року. За задумом організаторів, святкування мало задіяти всіх студентів Київської політехніки, до яких би субкультури вони не належали, які б предмети не складали на літній сесії і яку б марку пива не полюбляли.

«Дні КПІ» розпочалися 28 травня з фотополювання, до організації якого разом зі Студентською радою КПІ долучилась і студентська рада ФТІ. Години три 20 КПІшних команд з фотоапаратами бігали по території кампусу і виконували різноманітні фотозавдання, суть яких полягала не лише у формальному виконанні, а в креативному підході до фотороботи. У КПІ фотополювання проходило вперше, однак організатори впевнені, що така форма змагань здобуде популярність, аналогічну квестівській.

У цей же день стартував і перший етап благодійної акції «Допомоги дитбудинку м.Буча, яким зайнялася студентська рада ФС. Це не одноразова акція, наступні її етапи передбачають збирання коштів, організацію та проведення поїздки дітей на екскурсію до музейного комплексу в с.Пирогово.

У рамках проведення «Дня КПІ» 28 травня у залі засідань Вченої ради відбулась зустріч з лідером гурту Тартак, Сашком Положинським. Як розповіли організатори, Сашко наполягав на невимуженості зустрічі, щоб усе пройшло без пафосу, власне, так і було. Він розповідав про групу, свою діяльність, зйомки кліпів. Як згодом

виявилось, у цей день Положинський святкував свій день народження, тож отримав від Студентської ради КПІ символічний подарунок.

А в цей час у приміщенні бібліотеки проходила фотовиставка, організована силами студентської ради РТФ, та фестиваль короткометражного кіно про КПІ.

29 травня студмістечко жило квестом. До його організації було запрошено професіоналів, які займаються проведенням таких заходів на всеукраїнському рівні.

А виявом любові до рідного вузу під час квесту стало те, що в більшості студентів на руках з'явилися написи: I love KPI.

Яскраво й урочисто 30 травня пройшов Останній дзвінок магістрів. Ректор КПІ М.З.Гуровський вручив випускникам грамоти, в небо запустили го-лубів і повітряні кульки, а завершили мелодійним переливом дзвіночок. Показово, що на лінійку до магістрів прийшли й молодші курси, тож парад факультетів дійсно відбувся.

Заявлений у програмі заходів рок-концерт на площі Знань, на жаль, не відбувся. Хоча задумка була справді хороша: вивести на сцену КПІшні гурти, це не відомі широкому колу, однак наполегливі у своєму бажанні жити музикою. Не вдалося, на жаль, провести Вечір року через організаційні проблеми, та й у цей час в ДК ЦКМ проходив конкурс «Королева КПІ». А після його закінчення почалась святкова дискотека.

У Київському політехнічному таке масштабне свято було організовано вперше. Незважаючи на певні негаразди, як бачимо, пройшло воно на доволі високому рівні. Більшість моїх знайомих, що взяли участь у фотополюванні та квесті, розповідали про все із захватом. Рідному вузу 110 років, але він завжди буде таким молодим, як і його студенти, тож I Love KPI!

Валерія Добричечір

ОГОЛОШЕННЯ

КРАЄЗНАВЧІ НАРИСИ

Острови Чорного моря

Переглядаючи фільм, ви потрапляєте у чарівний світ подорож островів Чорного моря. Дізнаєтеся про їхню історію, життя та особливості.

Слово про Київ

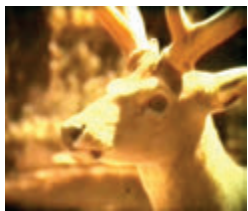
Фільм розповідає про Київ, яким він був 30 років тому. Про його надбання, культуру, людей.

Фантастична подорож у реальність

Разом із дослідником Фолькером Арнстом ви потрапляєте в дивовижний світ природи, який у повсякденному житті залишається поза увагою.

Фільми знаходяться в мережі за адресами: <ftp://inform.ntu-kpi.kiev.ua>.

Навчальна телестудія відділу технічних засобів навчання: <ftp://inform.ntu-kpi.kiev.ua>; тел.: 241-76-76

Літературні місця Росії

Фільм розповідає про місця, пов'язані з життям та творчістю Льва Миколайовича Толстого та Антона Павловича Чехова.

Природа та суспільство

У фільмі мова йде про екологічну ситуацію на планеті та деякі шляхи боротьби із забрудненням навколишнього середовища.

Краєзнавчі нариси

Фільми про Німеччину, Францію та Великобританію повідомляють вам про історію, культуру людей цих країн мовою кожної з них.

Свято під такою назвою влаштували в ЦКМ НТУУ «КПІ» Державна соціальна служба для сім'ї, дітей та молоді і громадські організації з нагоди Дня захисту дітей. 2 червня територію навколо ЦКМ заповнила дитячина та їх рідні. На подвір'ї та першому поверсі для малечі влаштували ігрову зону – тут і традиційні «класики», і казковий лабіринт, і стилізовані пазли, і малюнок на асфальті й ін. Малюки із задоволенням виконували завдання, а дорослі активно вболівали, давали поради та щиро тишилися своїми дитячими й їх маленькими перемогами.

На другому поверсі, в картинній галереї ім.Г.Синиці, було виставлено близько сотні фото – краші з надісланих на конкурс юними фотоамасторами. Тут і «Щасливе дитинство», і «Спадковість поколінь», і «Моя бабуся найк-

ра мініатюра Марії Войчук (ММІ) стала перлиною усього конкурсу. З приємністю спостерігали глядачі за перетворенням у Дженіфер Лопез Танцюри Наталії (ФЕА), феєрично станцювала Ялівець Наталія (ВПІ), Модзольська Марія (ФМФ) виконала пісню під власний акомпанемент на гітарі, Торопичина Марія (ФАКС) показала прийоми боротьби, мініатюрою про трьох мушкетерів створила Не-

– і нарешті на сцену виходить журі. Спочатку були оголошені номінації від партнерів конкурсу. Модельне агентство Helen-models у номінації Міс Fashion визначило Логвінову Крістіну (ІЕЕ), Міс фото – Москаленко Крістіну (ФС), Міс Сінема – Шишкову Юлію (ІФФ), яка отримала пропозицію взяти участь у зйомках фільму. Представник туристичної компанії А.С.Travel Group нагородила путівками на двох до Карпат Ватаву Алевтину (ПБФ), Войчук Марію (ММІ) та Логвінову Крістіну (ІЕЕ). Контракт на зйомки в рекламі від кіномодельного агентства НЕО отримали Поважна Ніна (ФІОТ), Чернова Ольга (РТФ), Лаухіна Олександра (ФЛ), Логвінова Крістіна (ІЕЕ), Секлетіна Ірина (ФММ). Міс Творчість було названо Гоц Анну (ТЕФ), номінацію «Перлина факультету» отримала Ватова Алевтина (ПБФ), Міс Інтернет стала Москаленко Крістіна (ФС), а титул «Міс глядацьких симпатій» отримала Войчук Марія (ММІ). Невелика пауза – і ми знаємо ім'я Королеви КПІ – 2008, це Логвінова Крістіна (ІЕЕ).

Після оголошення результатів конкурсу до учасниць не підступитися: вітання, обійми, букети квітів... Звичайно, при підготовці до конкурсу всі витратили багато зусиль, однак, думаю, були щиро винагороджені оплесками залу, щирим захватом глядачів та самим процесом виступу. Дуже гарно сказав учасницям при нагородженні проректор Г.Б.Варламов: «Ви всі королеви КПІ» – і бурхливі оплески залу підтвердили це. Впевнена, кожен факультет може пишатися своєю міс, адже дівчата КПІ – найчарівніші!

Валерія Добричечір

СВЯТО КРАСИ

чипоренко Мар'яна (ФЕЛ), про буття розповіла Шишкова Юлія (ІФФ), твіст станцювала Лаухіна Олександра (ФЛ). Пісні виконали Логовська Альона (ФБТ), Чернова Ольга (РТФ), Секлетіна Ірина (ФММ), Москаленко Крістіна (ФС), Гоц Анна (ТЕФ). Танцювальну мініатюру виконали Бабенко Влада (ЗФ), Зозуля Євгенія (ІПСА), свій портрет складала Карпович Олександра (ІТС), з елементарними пантоміми виконала свій номер Логвінова Крістіна (ІЕЕ).

Після дефіле «Пікнік» – четвертий конкурс – передбачав відповіді дівчат на наступні питання: який винахід людства Вас найбільше здивував? яке небувалі заняття Ви хотіли б опанувати? назвіть три риси Вашого характеру, які б Вам хотілося змінити.

На останнє дефіле у вечірніх сукнях кожна конкурсантка підбрала вбрання під свій стиль, підкресливши в собі ту чи іншу рису характеру – ніжність, мрійливість, спокій чи ексцентричність.

І ось конкурсну програму закінчено. Довго чекаємо на результати

Королева КПІ Крістіна Логвінова

Світ дитячої мрії

раша». Авторів найбільше сподобалася світлина «Катюка, виходь», де юний Ромео на тлі пошматованої ним же клумби тримає обережок квітів і з комічно-агресивним виглядом очікує на свою обраницю. Також на суд глядачів було представлено багато виробів на дитячу тематику, виготовлених майстрами народної творчості – з глини, трави, дерева, а ще вишивки, інтер'єрні скульптури, квіткові композиції тощо.

Вітаючи присутніх, директор Державної соціальної служби для дітей, сім'ї та молоді Наталія Лук'янова наголосила: «Ми сьогодні масо створили систему, в центрі якої буде родина, з її повсякденними клопотами і негараздами, радістю і бідами. Ми примусимо державну машину працювати на кожного українця». І підсумувала: «Ми допомагаємо дітям вирости дорослими і щасливими».

Н.Вдовенко

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

☎ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@users.ntu-kpi.kiev.ua
гол. ред. 241-66-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка
Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір
Я.В.БЕЛОВА

Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ-інфо»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4
Тираж 2000

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.